

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/73/2021
Identifikačné číslo spisu:	2218011523
Dátum vydania rozhodnutia:	13.09.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Zeleňáková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2218011523.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martiny Zeleňákovvej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Dušana Krč-Šeberu, v trestnej veci obvineného X. Z., pre pokračovací zločin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b), ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 13. septembra 2022 v Bratislave, o dovolaní obvineného X. Z. proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 9. mája 2019, sp. zn. 5To/43/2019, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného X. Z. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej tiež „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) z 24. októbra 2018, sp. zn. 4T/78/2018 bol obvinený X. Z. (ďalej tiež „obvinený“ alebo „dovolateľ“) uznaný vinným v bodoch I. a II. rozsudku z pokračovacieho zločinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b), ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. a) Trestného zákona a § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že:

bod č. I.

dňa 29. apríla 2018 v skorých ranných hodinách, v obci J. v okrese X. M. neoprávnene vnikol do bytu č. X, nachádzajúceho sa na X. poschodí bytového domu so súpisným číslom XXX, vchod X, evidovaného na liste vlastníctva č. XXX, majiteľkou ktorého je jeho matka W. N., nar. XX. V. XXXX, trvale bytom J. č. XXX, okres X. M. tak, že doposiaľ nezisteným spôsobom použitím násillia otvoril vchodové dvere bytu, následne išiel na balkón, kde zaspal a to napriek tomu, že od 28. apríla 2018 bol z uvedeného obydllia zo strany majiteľky W. N. vykázaný a mal tam zakázaný vstup, následne, po tom ako o 7:30 hod. ho majiteľka bytu - jeho matka zobudila a vyzvala k okamžitému opusteniu bytu, tejto výzve neposlúchol, svojej matke vynadal do kuriev a vyhrážal sa jej podrezaním krku a zabitím celej jej rodiny, keď ho bude chcieť z bytu vyhodit', čím u nej vzbudil obavu z uskutočnenia týchto vyhrážok, pričom v byte zotrval aj naďalej, ľahol si do postele svojej dcéry, ktorá je zverená do opatery W. N. a zaspal, byt

opustil až vo večerných hodinách dňa 29. apríla 2018,

bod č. II.

dňa 03. mája 2018, v čase okolo 01:20 hod. v obci J. v okrese X. M. kopaním do vchodových dverí bytového domu so súpisným číslom XXX, vchod X, zvonením do bytu č. X, nachádzajúceho sa na X. poschodí, majiteľkou ktorého je jeho matka W. N., nar. XX. V. XXXX, trvale bytom J. č. XXX, vykrikovaním a porušovaním nočného klľudu dosiahol, aby ho menovaná napriek tomu, že v predchádzajúcich dňoch ho z bytu viackrát vykázala a zakázala mu do jej bytu vstúpiť, aby zabránila ďalšiemu narušeniu nočného klľudu a že za jeho správanie sa hanbila, umožnila mu vstúpiť do svojho bytu, pričom medzitým naďalej vykrikoval a vyhrážal sa jej, že ich rozkope a zlikviduje, následne si ľahol do postele svojej dcéry, zobudil sa o 13.30 hod. a začal sa vyhrážať svojmu bratovi W. Z., nar. XX. M. XXXX, trvale bytom J. č. XXX a následne aj svojej matke W. N., že ju podreže a pozabíja ich všetkých, pričom v ruke mal neotvorený sklápací nôž, ktorým po tom ako ho jeho brat vyzval, aby sa neopovážal udrieť ich matku zahodil, vo vyhrážaní, že ich pozabíja naďalej pokračoval, čím u nich vzbudil obavu z uskutočnenia týchto vyhrážok, pričom v byte naďalej neoprávnene zotrval až do príchodu príslušníkov polície a to napriek tomu, že ho viackrát vyzývali, aby byt opustil.

Za to okresný súd uložil obvinenému podľa § 194 ods. 3 Trestného zákona, § 37 písm. m), písm. h) Trestného zákona, § 38 ods. 4 Trestného zákona, § 41 ods. 1 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) roky a 8 (osem) mesiacov, pre výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Zároveň podľa § 60 ods. 1 písm. b) Trestného zákona uložil súd prvého stupňa obvinenému aj trest prepadnutia vecí 1 kusa noža čierno-žltej farby s poškodenou čepeľou značky Topex.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal obvinený odvolanie, ktoré Krajský súd v Trnave (ďalej tiež „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením z 9. mája 2019, sp. zn. 5To/43/2019 podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti naposledy označenému rozsudku krajského súdu podal obvinený, prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Michala Hargaša, so sídlom v Bratislave, Radlinského 51, dovolanie, a to z dôvodov plynúcich z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku.

V písomných dôvodoch podaného dovolania vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený namietal, že pôvodne ustanovený obhajca JUDr. Štefan Neszméry sa 5. decembra 2018 nezúčastnil jeho výsluchu vo veci prerokovania jeho žiadosti o prepustenie z väzby. V tejto súvislosti uviedol, že dotknutý obhajca bol na začiatku spomínaného úkonu prítomný, avšak len za účelom ospravedlnenia svojej neúčasti na tomto úkone, pričom predmetný úkon sa napokon vykonal bez jeho prítomnosti len za účasti obvineného, ktorý však od počiatku svojho výsluchu namietal neprítomnosť jeho obhajcu, na účasti ktorého trval. Spomínané konanie považoval preto za rozporné s právom na obhajobu, ako aj právom na spravodlivý proces. Poukazujúc na čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a Listinu základných práv a slobody, konštatoval dôležitosť tohto práva, pričom dodal, že obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu. Ďalej v tejto súvislosti argumentoval tým, že v rámci dokazovania pred súdom, mal obhajca obvineného v lehote troch pracovných dní oznámiť meno a adresu svedka, čo však neurobil. Z uvedeného dôvodu dovolateľ informoval súd, že stratil dôveru k tomuto obhajcovi a žiadal zrušenie jeho ustanovenia, k čomu sa súd doposiaľ nevyjadril.

V dôvodoch podaného dovolania obvinený ďalej namietal, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právom posúdení zisteného skutku, čo zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a taktiež namietal existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, pretože jeho odsudzujúce rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. V nadväznosti na to tvrdil, že vo vzťahu ku skutku pod bodom I. nebolo preukázané, že mal pri vstupe do bytu použiť nejaké násilie, neboli zadokumentované žiadne dôkazy, ktoré by preukazovali poškodenie vstupných dverí do bytu, prípadne zámku na dverách a podobne,

nebolo žiadnym spôsobom, podľa jeho názoru, preverené tvrdenie poškodenej, že išlo o bakelitové dvere s tým, že v bytovom dome sú osadené drevené dvere. V tejto súvislosti ešte namietal, že absenciu priameho dôkazu potvrdila aj obžaloba, pričom táto skutočnosť mala, podľa názoru dovolateľa, vplyv na právnu kvalifikáciu skutku. S poukazom na skutkový stav a absenciu dôkazu ako takého vyjadril obvinený názor, že v jeho trestnej veci bolo potrebné aplikovať zásadu „in dubio pro reo“, ako jednu z kľúčových zásad, ktorá je neoddeliteľne spätá so zásadou prezumpcie nevinu. Vo vzťahu k neoprávnenému vniknutiu a zotrvaníu v obydľi poškodenej obvinený poukázal aj na časový aspekt dotknutých trestných činov, keďže skutku č. 1 sa mal dopustiť 29. apríla 2018 a skutku v bode č. 2 už o 4 dni, teda 3. mája 2018, pričom v tejto súvislosti zdôraznil, že na jednej strane sa mal 29. apríla 2018 dopustiť trestného činu porušovania domovej slobody a na strane druhej, o štyri dni na to, sa už trestného činu nedopustil, pretože mal byť do nehnuteľnosti vpustený. Z výpovedí poškodenej nie je, podľa názoru dovolateľa, zrejma skutočnosť, na podklade čoho je mu jedného dňa zakázaný vstup do obydľia a v iný deň naopak povolený, čo považuje za zjavný rozpor vôle poškodenej. Výpovede poškodenej považoval preto dovolateľ za zmätočné, vzájomne si odporujúce a nedôveryhodné, bez možnosti ich racionálneho vysvetlenia, nespôsobilé byť podkladom pre odsúdenie z tak závažného trestného činu. Poukazujúc na ustálenú súdnu prax (R 56/1994, R 28/1998) namietal, že pri dvoch rovnocenných verziách priebehu skutkového deja je v zmysle zásady „in dubio pro reo“ nevyhnutné sa prikloniť k verzii, ktorá je pre obžalovaného priaznivejšia.

Obvinený v dôvodoch podaného dovolania ďalej uvádzal, že v spornej nehnuteľnosti (u poškodenej) mal okrem sídla dvoch svojich obchodných spoločností, na zriadenie ktorých udelila poškodená súhlas (v druhom prípade 18. februára 2018) aj trvalý pobyt, a to až do 20. júna 2018, nesúhlasil preto s tvrdeniami poškodenej, že nemal v rozhodnom čase súhlas zdržiavať sa v dotknutej nehnuteľnosti, čo znamená, že nemohla byť, podľa jeho názoru, naplnená ani skutková podstata zločinu porušovania domovej slobody. V tejto súvislosti ešte namietal, že právo na obydľie je garantované Ústavou Slovenskej republiky, pričom obydľím sa myslí to, kde má človek priestor na bývanie, osoba nemusí mať k obydľiu vlastnícky vzťah a osoba, ktorá má v obydľi trvalý pobyt, má podľa názoru obvineného právo do tohto obydľia vstúpiť bez obmedzenia s tým, že osobu z obydľia môže vykázať za určitých okolností polícia alebo súd, čím toto právo dotknutej osobe zaniká. V prípade obvineného však neexistuje žiadne úradné alebo súdne rozhodnutie, ktoré by mu neumožňovalo vstúpiť do spornej nehnuteľnosti. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Okresného súdu Dunajská streda, č. k. 1T/109/2020-102 z 3. novembra 2020, kedy súd pri ukladaní trestu aplikoval vyššie uvedený postup. V tomto kontexte zdôraznil, že vinu obvineného nie je možné oprieť o tvrdenia o jeho doterajšom živote, o skutočnosť, že bol v minulosti opakovane trestaný, aký bol jeho doterajší život, akú mal povesť alebo o to, že bol užívateľ drog, ako to uvádza súd, pričom aj vo vzťahu k osobe obvineného platí zásada prezumpcie nevinu. Súd v odôvodnení svojho rozhodnutia mal taktiež, podľa názoru dovolateľa, nesprávne uvádzať, že obvinený mal spáchať stíhaný trestný čin v čase podmieneného odsúdenia.

V podstate na podklade vyššie uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že rozsudkom okresného súdu z 24. októbra 2018, sp. zn. 4T/78/2018 v spojení s uznesením krajského súdu z 9. mája 2019, sp. zn. 5To/43/2019, bol porušený zákon v neprospech obvineného a súčasne, aby podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil rozsudok okresného súdu z 24. októbra 2018, sp. zn. 4T/78/2018 spolu s uznesením krajského súdu z 9. mája 2019, sp. zn. 5To/43/2019 a aby podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal predmetnú vec v potrebnom rozsahu znovu prerokovať a rozhodnúť.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Dunajská Streda (ďalej tiež „prokurátor“), ktorý rozhodnutia súdov nižšieho stupňa považoval za zákonné a vecne správne. K obvineným namietanému porušeniu práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku z dôvodu, že sa jeho obhajca nezúčastnil jeho výsluchu konaného 5. decembra 2018 a týkajúceho sa rozhodovania o jeho žiadosti o prepustenie z väzby uviedol, že zo zápisnice o výsluchu obvineného je zrejmé, že sa ho zúčastnil obhajca obvineného JUDr. Ing. Štefan Neszméry, ktorý navrhol, aby bol obvinený z väzby prepustený na slobodu a aby bola jeho väzba nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka, okrem toho z dotknutej zápisnice vyplynulo, že spomínaný obhajca podal proti

rozhodnutiu sťažnosť, ktorú neskôr aj odôvodnil. Preto právo obvineného na obhajobu nebolo, podľa názoru prokurátora, porušené. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, prokurátor uviedol, že tento dôvod je naplnený v prípadoch, keď je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané, respektíve neboli vykonané zákonným spôsobom, pričom táto skutočnosť musí byť zrejmá zo spisu a nemožno ju vyvodzovať z potreby iného hodnotenia existujúcich už vykonaných dôkazov, zo skutočnosti, že súd nevykonal všetky dôkazy, ktoré obvinený navrhol, prípadne z okolností, že súd nehodnotil dôkazy podľa predstáv obvineného. Prokurátor vo svojom vyjadrení ďalej konštatoval, že pokiaľ obvinený poukazoval na skutkové okolnosti prípadu ako napríklad to, že nebolo preukázané použitie násilia zo strany obvineného pri vstupe do bytu, že neboli preverené tvrdenia poškodenej o tzv. bakelitových dverách alebo skutočnosti týkajúce sa časového aspektu jednotlivých skutkov, kedy raz mala vstup obvinenému do obydľia poškodená zakázať, druhýkrát dovoliť, taktiež aj konštatovania o tom, že mal u poškodenej sídla spoločností a trvalý pobyt do 20. mája 2018, dovolací súd skutkové zistenia, na ktorých je založené rozhodnutie súdu, nepreskúmava. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku namietanému obvineným prokurátor uviedol, že už v konaní pred odvolacím súdom bolo zrejmé, že právna kvalifikácia skutkov uvedená v bodoch I. a II. rozsudku okresného súdu nebola správne ustálená s tým, že skutky uvedené v bodoch I. a II. nemohli byť pokračovacím zločinom porušovania domovej slobody, keďže v bode I. obvinený svojím konaním naplnil zákonné znaky tohto zločinu uvedené v ustanoveniach § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b) [prekonanie prekážky] a ods. 3 písm. a) [voči chránenej osobe], pričom v bode II. svojím konaním naplnil zákonné znaky dotknutého zločinu uvedené v ustanoveniach § 194 ods. 1, ods. 3 písm. a) [voči chránenej osobe]. Uvedenými samostatnými skutkami tak obvinený, podľa názoru prokurátora, naplnil rôzne zákonné znaky trestného činu, čo znamená, že podľa ustanovenia § 122 ods. 10 Trestného zákona nejde o ten istý trestný čin. Takáto právna kvalifikácia by však odôvodňovala ukladanie úhrnného trestu nie podľa ustanovenia § 41 ods. 1 Trestného zákona (tak ako to urobil okresný súd), ale podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona, čo by bolo v neprospech obvineného, pritom takúto zmenu odvolací súd v zmysle § 322 ods. 3, veta druhá, Trestného poriadku, urobiť nemôže, pokiaľ odvolanie v neprospech obvineného prokurátor nepodal (zákaz reformatio in peius) s tým, že zmeniť rozhodnutie v neprospech obvineného na podklade jeho dovolania nemôže ani dovolací súd (§ 385 ods. 2 Trestného poriadku).

S poukazom na vyššie uvedené prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhaju (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Zistil ďalej, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

V prvom rade sa žiada uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa [primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 57/2007].

Jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ

uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (Primerane napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo/67/2018, 4Tdo/17/2019, 4Tdo/23/2019, 5Tdo/85/2017, 5Tdo/7/2020.).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu. Je jedným zo základných práv obvineného, ktoré je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a následne aj v § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Porušenie práva na obhajobu je síce dôvodom pre podanie dovolania [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], avšak zákon (teda Trestný poriadok) pre úspešné uplatnenie takeéhoto dovolacieho dôvodu predpokladá len jeho zásadné porušenie (teda nie každé aj bezvýznamné porušenie práva na obhajobu zakladá vyššie označený dovolací dôvod, ale len porušenie zásadné).

Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Trestného poriadku) - primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 7/2011.

V písomných dôvodoch podaného dovolania vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený namietal neúčast' jeho obhajcu na jeho výsluchu konanom 5. decembra 2018 pri rozhodovaní o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, v čom videl porušenie jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom.

Podľa § 371 ods. 4, veta prvá, Trestného poriadku však dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

Z predloženého spisu je zrejmé, že dovolateľ vyššie prezentovanú obhajobnú argumentáciu týkajúcu sa neúčasti jeho obhajcu na jeho výsluchu pri väzobnom rozhodovaní 5. decembra 2018 v pôvodnom konaní, a to ani v konaní pred odvolacím súdom, nepredniesol a prvýkrát ju formuloval až v dovolacom konaní.

Obvinený, ktorému v dovolacom konaní namietané okolnosti sú známe už v pôvodnom konaní a napriek tomu ich najneskôr v konaní pred odvolacím súdom, neuplatní, dáva týmto jednoznačne najavo, že ich nepovažuje za spôsobilé zásadným spôsobom zmeniť jeho postavenie, či spôsobiť mu zásadnú ujmu na jeho právach. Inak povedané obvinený, ktorý v skoršom štádiu trestného konania rezignuje na svoje práva a napriek znalosti ich porušenia sa nedožaduje ich nápravy už v tomto skoršom štádiu (v rámci dovolacieho konania), kedy ešte nie je vec právoplatne skončená, nemôže sa v neskoršom štádiu trestného konania po právoplatnom skončení veci ich nápravy úspešne domáhať, keďže dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov, ako to už bolo uvedené, predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávnych väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok, pričom takýmto vadami nemôžu byť vady, ktoré obvinený v štádiu dovolacieho konania nepovažoval za tak závažné, aby sa ich nápravy napriek ich poznaniu domáhal [primerane už spomínané rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom R 57/2007 a k otázke súladnosti citovanej právnej úpravy podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku s Ústavou Slovenskej republiky rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 499/2016 z 15. júna 2016].

Napriek tomu nad rámec uvedeného pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že zo zápisnice o výsluchu obvineného (č. l. 186) vyplýva, že obhajca sa rozhodovania o väzbe obvineného 5. decembra 2018 zúčastnil, v rámci toho úkonu navrhol, aby súd prepustil obvineného z väzby na slobodu a aby bola väzba obvineného nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka s príslušnými obmedzeniami stanovenými súdom s tým, že po poučení o oprávnom prostriedku obhajca zahlásil priamo do zápisnice o výsluchu obvineného sťažnosť proti vyhlásenému rozhodnutiu.

Navyše aj keby sa snád' obhajca obvineného naozaj rozhodovania o jeho väzbe proti jeho vôli nezúčastnil, nejde o porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom, ktoré by dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, zakladalo. Ako to už bolo vyššie uvedené, nie každé porušenie práva na obhajobu má za následok naplnenie naposledy spomínaného dovolacieho dôvodu, ale len porušenie zásadné, významné, majúce podstatný materiálny dopad na práva alebo postavenie obvineného. Rozhodovanie o väzbe ako o zaist'ovacom úkone nemá v podstate žiaden význam pre rozhodovanie o vine a treste. Pochybenie pri rozhodovaní o väzbe nemá žiaden vplyv na ustálenie skutku, jeho právne posúdenie a ani na určenie druhu a výmery trestu. Preto ani prípadne také porušenie práva na obhajobu (ak by k nemu naozaj došlo) by nepredstavovalo porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom a jeho zistenie by dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ako to už bolo uvedené, nenaplnilo.

K námietke obvineného spočívajúcej v tvrdení, že jeho obhajca mal na podklade dohody s ním oznámiť súdu v lehote 3 pracovných dní meno a adresu svedka, čo však neurobil, v dôsledku čoho stratil k nemu dôveru, a preto sa dožadoval, aby okresný súd jeho ustanovenie zrušil, k čomu sa súd prvého stupňa dodnes nevyjadril, je potrebné uviesť, že zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 19. septembra 2018 plyní, že to bol obvinený (nie obhajca), kto navrhol vypočuť svedka, ktorý mal byť prítomný na balkóne, avšak jeho meno nepozná. Na hlavnom pojednávaní konanom 24. októbra 2018 (ako to plyní zo zápisnice o tomto úkone), obhajca obvineného na dotaz sudkyne uviedol, že sa mu nepodarilo zabezpečiť svedka, na ktorého obvinený vo svojej výpovedi poukazoval, pretože nepozná jeho identitu a obvinený taktiež nevie uviesť ani jeho meno a ani priezvisko.

Ako to už bolo vyššie uvedené, právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (R 7/2011), čo v danom prípade dodržané bolo. Skutočnosť, že sa obhajobe nepodarilo zabezpečiť svedka, ktorého identitu obvinený nepozná, nie je možné pripočítať na vrub súdu a v konečnom dôsledku ani obhajcu.

Napokon z nezávislosti advokácie (právnickej profesie) na štáte vyplýva, že vedenie obhajoby je vo svojej podstate záležitosťou medzi obhajcom a obvineným, či už mu bol obhajca pridelený v režime právnej pomoci poskytovanej štátom, alebo si ho platí klient sám. Podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sú zmluvné štáty/príslušné vnútroštátne orgány povinné zasiahnuť iba vtedy, ak nedostatky na strane ustanoveného obhajcu sú očividné, alebo ak sú na ne dostatočne upozornené iným spôsobom [rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Kamasinski proti Rakúsku, Shekhov proti Rusku], pričom to isté platí potom i pre obhajcu zvoleného obvineným (rozsudok vo veci Imbrioscia proti Švajčiarsku).

Z relatívnej nezávislosti výkonu advokátskej praxe vyplýva, že štát advokáta neriadi a nenesie zodpovednosť za jeho činy (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Alvarez Sanchez proti Španielsku). Pokiaľ sa však obhajca dopustí zjavnej procesnej chyby, v dôsledku ktorej by malo dôjsť k odmietnutiu podaného oprávneho prostriedku, mal by príslušný súd prijať určité pozitívne opatrenia - napríklad vyzvať právneho zástupcu, aby svoj omyl napravil (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Czekalla proti Portugalsku, Andreyev proti Estónsku).

Z uvedeného je teda zrejmé, že zásah súdov do vzťahu medzi obvineným a obhajcom by bol na mieste za situácie, že by išlo o očividné, na prvý pohľad zrejmé zlyhanie obhajcu, čo však nie je prípad prejednávanej veci.

Vyššie uvedenými skutočnosťami preto obvinený dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zjavne nenaplnil.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku sa vzťahuje k najdôležitejšej fáze trestného konania, teda k dokazovaniu. Týka sa predovšetkým vykonávania dôkazov súdom, ale zahŕňa aj predchádzajúce dve štádiá, teda ich vyhľadávanie a zabezpečovanie, lebo dôkazy zadovážené v rozpore so zákonom, eventuálne získané nezákonným donútením alebo hrozbou, nie sú v trestnom konaní použiteľné a hodnotiteľné. V rámci uvedeného dovolacieho dôvodu sa preto skúma predovšetkým postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu pri získavaní a vykonávaní tých dôkazov, ktoré slúžili ako podklad pre rozhodnutie vo veci (primerane rozhodnutia najvyššieho súdu napríklad sp. zn. 3Tdo/26/2017, 3Tdo/39/2019, 4Tdo/88/2015).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať len v takých prípadoch, keď zistene porušenie zákona svojou povahou a závažnosťou zodpovedá porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Nesprávny procesný postup pri získaní alebo vykonávaní dôkazov, tak môže viesť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu iba vtedy, ak mal negatívny materiálny dopad na práva obvineného, teda vtedy, ak odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje (rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 24/2020).

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej tiež „ESLP“) vo svojej rozhodovacej praxi však ako podklad pre záver o porušení práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej tiež „Dohovor“), skúma celkovú spravodlivosť procesu (primerane napríklad rozhodnutia ESLP vo veci Al-Khawaja a Tahery proti Spojenému Kráľovstvu z 15. decembra 2011, Schatschaschwili proti Nemecku z 15. decembra 2015, Ibrahim a ďalší proti Spojenému kráľovstvu z 13. septembra 2016, Simeonovi proti Bulharsku z 12. mája 2017, Murtazaliyeva proti Rusku z 18. decembra 2018 a ďalšie). Teda pre záver o porušení článku 6 Dohovoru z pohľadu práva na spravodlivý proces nestačí akékoľvek (nepodstatné, formálne) porušenie zákona pri vykonávaní akéhokoľvek dôkazu, ale musí ísť o porušenie podstatné, závažné, majúce zásadný materiálny dopad na práva obvineného, a to až do takej miery, že spôsobuje nespravodlivosť procesu ako celku.

Obvinený v podanom dovolaní neoznačil žiaden konkrétny dôkaz a neuviedol žiadnu konkrétnu chybu (rozpor s konkrétnym zákonným ustanovením naň sa vzťahujúcim), ku ktorej by došlo pri vykonávaní, prípadne vyhľadávaní a zabezpečovaní takého konkrétneho dôkazu, a ktorá by mala zásadný materiálny dopad na práva a postavenie obvineného, a to až do takej miery, že by spôsobovala nespravodlivosť procesu ako celku.

Takouto chybou vzťahnutelnou pod uvedený dovolací dôvod [§ 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku] nie je nespokojnosť obvineného s hodnotením vykonaného dokazovania, s odstraňovaním rozporov vo vykonaných dôkazoch, s rozsahom a úplnosťou vykonaného dokazovania a podobne.

Obvinený preto zjavne dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku svojimi námietkami nenaplnil.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie situácia spočívajúca v tom, že skutok bol

v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiaden trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho, prípadne miernejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu (primerane napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Tdo/29/2018, 2Tdo/6/2019, 5Tdo/48/2018).

Naposledy citované ustanovenie teda slúži výlučne na nápravu hmotnoprávných chýb a jeho znenie za bodkočiarkou vylučuje možnosť úspešne sa domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je rozhodnutie založené, s výnimkou uvedenou v ustanovení § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Inak povedané, vo vzťahu k skutkovému stavu zistenému skôr konajúcimi súdmi, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru a nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov - ich posudzovanie je dominanciou konania odvolacieho. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúmanie rozhodnutí súdu druhého stupňa [primerane uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Tdo/7/2018 z 3. septembra 2018 (publikované v Zbierke pod číslom 96/2018)].

Dovolací súd teda hodnotí skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku len z toho hľadiska, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, a ktorý je vymedzený v takzvanej skutkovej vete napadnutého rozsudku, zodpovedá znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu, pod ktorú bol napadnutým rozsudkom podradený.

Námietky dovolateľa spočívajúce v jeho názore, že v skutku I. nebolo preukázané použitie násillia z jeho strany, že nebolo preverované tvrdenie o bakelitových dverách, že poškodená mala vypovedať rozporne, jej výpoveď je nedôveryhodná, že dôkazy mali byť hodnotené výlučne v neprospech obvineného, súdy nižšieho stupňa nepoužili zásadu „v pochybnostiach v prospech obvineného“, hoci tak mali urobiť, sú otázky skutkového charakteru, preto dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku zjavne nenapĺňajú, keďže v dovolacom konaní, ako to už bolo niekoľkokrát zopakované, správnosť a úplnosť skutkového stavu, dovolací súd nesmie skúmať a ani meniť. Uvedenými námietkami sa obvinený v zásade dožadoval „iba“ iného hodnotenia vykonaných dôkazov podľa svojich predstáv, teda v zásade zmeny zisteného skutkového stavu vo svoj prospech, čo však dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku z už vyššie uvedených dôvodov nenapĺňa.

Nad rámec uvedeného pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že obvinený X. Z. bol rozsudkom okresného súdu uznaný vinným z pokračovacieho zločinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b), ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. a) Trestného zákona a § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona.

Krajský súd dospel síce k záveru, že skutky uvedené v bodoch I. a II. rozsudku okresného súdu nie sú pokračovacím zločinom porušovania domovej slobody, keďže v bode I. obvinený svojím konaním naplnil zákonné znaky zločinu uvedené v ustanoveniach § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b) [prekonanie prekážky] a ods. 3 písm. a) [voči chránenej osobe] Trestného zákona a v bode II. zákonné znaky tohto zločinu uvedené v ustanoveniach § 194 ods. 1, ods. 3 písm. a) [voči chránenej osobe] Trestného zákona, ale ide o samostatné skutky, avšak takáto zmena rozsudku by bola v neprospech obvineného, preto ju v súlade s ustanovením § 322 ods. 3, veta druhá, Trestného poriadku (zákaz zmeny rozhodnutia v neprospech obvineného len na podklade odvolania podaného v jeho prospech), nezrealizoval a

rozsudok okresného súdu ponechal bezo zmeny.

Pokračovacieho zločinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b), ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. a) Trestného zákona a § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona sa dopustí ten, kto neoprávnene vnikne do obydľia iného alebo tam neoprávnene zotrúva, spácha taký čin prekonaním prekážky, ktorej účelom je zabrániť vniknutiu a taký čin spácha voči chránenej osobe - blízkej osobe (matke, bratovi), a ten kto sa inému vyhráža smrťou, ťažkou ujmom na zdraví alebo inou ťažkou ujmom takým spôsobom, že to môže vzbudiť dôvodnú obavu a taký čin spácha závažnejším spôsobom konania (so zbraňou) a voči chránenej osobe - blízkej osobe (matke, bratovi).

Z obsahu skutku tak, ako ho súd prvého stupňa ustálil a pojal do takzvanej skutkovej vety svojho rozsudku, a s ktorým sa krajský súd bezo zmeny stotožnil, zjednodušene povedané plynie, že

I. dňa 29. apríla 2018 v skorých ranných hodinách doposiaľ nezisteným spôsobom otvoril vchodové dvere bytu, následne išiel na balkón, kde zaspal, a to napriek tomu, že mal tam zakázaný vstup, následne, po tom ako ho majiteľka bytu - jeho matka zobudila a vyzvala k okamžitému opusteniu bytu, tejto výzve nevyhovel, vyhrážal sa matke podrezaním krku a zabitím celej jej rodiny, čím u nej vzbudil obavu z uskutočnenia týchto vyhrážok, pričom v byte zotrval aj naďalej a opustil ho až vo večerných hodinách dňa 29. apríla 2018,

II. dňa 3. mája 2018, v čase okolo 01:20 hod. majiteľka bytu matka obvineného, aby zabránila ďalšiemu rušeniu nočného klúdu zo strany obvineného a z dôvodu, že sa hanbila, umožnila mu vstúpiť do svojho bytu, pričom medzitým naďalej vykrikoval a vyhrážal sa jej, že ich rozkope a zlikviduje, následne si ľahol do postele svojej dcéry, zobudil sa o 13.30 hod. a začal sa vyhrážať svojmu bratovi a následne aj svojej matke, že ju podreže a pozabíja ich všetkých, pričom v ruke mal neotvorený sklápací nôž, ktorým po tom ako ho jeho brat vyzval, aby sa neopovážil udrieť ich matku, zahodil, vo vyhrážaní, že ich pozabíja naďalej pokračoval, čím u nich vzbudil obavu z uskutočnenia týchto vyhrážok, pričom v byte naďalej neoprávnene zotrval až do príchodu príslušníkov polície a to napriek tomu, že ho viackrát vyzývali, aby byt opustil.

Z vyššie popísaných skutkových okolností je zrejmé, že majiteľka dotknutého bytu, teda matka obvineného si neželala, aby obvinený v jej byte zotrúval (skutok I. a II.), prípadne do jej bytu vstupoval prekonaním prekážky (dverí) [skutok I.], na jeho opustenie ho vyzvala (skutok I. a II.), pričom obvinený sa jej, prípadne svojmu bratovi, či celej rodine, vyhrážal zabitím (a podobne) [skutok I. a II.], a to aj s nožom (skutok II.).

Vyššie popísané ustálené konanie obvineného nepochybne napĺňa znaky

v bode I. a II. rozsudku okresného súdu

pokračovacieho zločinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona

a v bode I aj podľa § 194 ods. 2 písm. b) Trestného zákona,

v jednočinnom súbehu s pokračovacím prečinom nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a v bode II. aj podľa § 360 ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. a) Trestného zákona,

čo znamená, že konanie obvineného bolo subsumované pod správne (aj keď nie detailne presne) ustanovenia Trestného zákona, a teda napadnuté rozhodnutie je založené v zásade na správnom právnom posúdení zisteného skutku.

Nebolo možné stotožniť sa s právnym názorom krajského súdu, že v konaní obvineného išlo o dva samostatné skutky, pretože obvinený svojím konaním pokračoval v páchaní tých istých trestných činov (porušovania domovej slobody podľa § 194 Trestného zákona a nebezpečného vyhrážania podľa § 360 Trestného zákona). Na tomto závere nič nemení skutočnosť, že v rámci svojho konania jednotlivými čiastkovými útokmi naplnil rôzne kvalifikačné momenty toho istého trestného činu. [A nič by nemenila

ani skutočnosť ak by prípadne jedným z čiastkových útokov naplnil základnú skutkovú podstatu stíhaného trestného činu a druhým kvalifikovanú, alebo ak jeden čiastkový útok by bol dokonaný a ďalší dospel len do štádia pokusu (primerane R 42/1979, R 12/1991, R 35/1961)].

Podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku dôvody podľa odseku 1 písm. i) a podľa odseku 3 nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného.

Je pravdou, že súd prvého stupňa pri právnej kvalifikácii konania obvineného presne nevyšpecifikoval, že jeho konanie je potrebné podľa § 194 ods. 2 písm. b) Trestného zákona posúdiť len vo vzťahu ku skutku I. [teda nie aj skutku II., keďže prekážku, ktorej účelom je zabrániť vniknutiu (dvere) prekonával len v skutku I. (nie aj II.)] a naopak podľa § 360 ods. 2 písm. a) Trestného zákona bolo potrebné posúdiť len jeho konanie uvedené v skutku II. (len vtedy použil pri svojich vyhrážkach aj zbraň), nie aj v skutku I.

Vzhľadom ale na to, že pokračovací trestný čin sa vychádzajúc z ustanovenia § 122 ods. 10 Trestného zákona považuje za jeden trestný čin (aj keď spáchaný viacerými čiastkovými útokmi) a v konečnom dôsledku konanie obvineného bolo potrebné posúdiť aj podľa § 194 ods. 2 písm. b) Trestného zákona a § 360 ods. 2 písm. a) Trestného zákona, vyššie uvedená nepresnosť v postupe súdu prvého stupňa nemala žiaden zásadný význam pre postavenie obvineného.

Navyše podľa § 385 ods. 1 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené, pričom dovolateľ vyššie uvedenú nepresnosť v právnej kvalifikácii konania obvineného nenamietal.

Vo vzťahu k námietkam obvineného spočívajúcim v tom, že vykonaným dokazovaním mu nebolo preukázané, že pokiaľ ide o skutok I., použil vo vzťahu k dverám násilie, je potrebné uviesť, že ide o otázku skutkovú, ktorej preverovanie je z dovolacieho prieskumu s ohľadom na už opakovane spomínané ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i), veta za bodkočiarkou, Trestného poriadku vylúčené.

Napriek tomu pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že aj keby bolo možné s odôvodnením použitia násillia krajským súdom v odôvodnení jeho rozhodnutia polemizovať, pretože zatvorené dvere opatrené takzvanou guľou je možné, podľa názoru najvyššieho súdu, otvoriť aj bez použitia násillia, napríklad kópiou pravého kľúča, rôznymi nástrojmi, pakľúčmi a podobne (vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, ako obvinený dvere otvoril), navyše vykonaným dokazovaním a opak krajský súd v dôvodoch svojho rozhodnutia ani netvrdí, nebolo preukázané, že by zatvorené takzvanou guľou opatrené bakelitové dvere bolo možné otvoriť za použitia násillia aj bez zanechania akýchkoľvek stôp (v prejednávanej veci žiadne stopy použitia násillia zistené neboli) a zo strany krajského súdu ide len o nijakým dôkazom (vyšetrovacím pokusom, znaleckým dokazovaním, odborným vyjadrením a podobne) nepodporenú domnienku, každopádne použitie násillia, aj keď je v skutku uvedené, nenašlo svoj odraz v právnom posúdení skutku.

Podľa ustálenej súdnej praxe trestný čin porušovania domovej slobody v ustanovení § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona predpokladá taký spôsob prekonania prekážky, ktorej účelom je zabránenie vniknutiu do obydllia, ktorý nenapllňa znaky vlámania podľa § 122 ods. 4 Trestného zákona. Ak forma prekonania prekážky, ktorá bráni vniknutiu do obydllia, je subsumovateľná pod pojem „vlámanie“ podľa § 122 ods. 4 Trestného zákona, ide o trestný čin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, to jest spáchanie činu závažnejším spôsobom konania [vlámanie - § 138 písm. e) Trestného zákona] - rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom R 11/2015.

Podľa § 122 ods. 4 Trestného zákona trestný čin je spáchaný vlámaním, ak páchatel vnikol do uzavretého priestoru nedovoleným prekonaním uzamknutia alebo prekonaním inej zabezpečovacej prekážky použitím sily alebo lšťou.

Z vyššie uvedeného teda plynie, že pokiaľ je prekážka, ktorej účelom je zabránenie vniknutiu do obydla, prekonaná za použitia násilia, ide o vlamanie a v takomto prípade je potrebné neoprávnené vniknutie do obydla posúdiť podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona za použitia § 122 ods. 4 Trestného zákona a § 138 písm. e) Trestného zákona.

Pokiaľ ale je prekážka, ktorej účelom je zabránenie vniknutiu do obydla, prekonaná bez použitia násilia, v takomto prípade je potrebné neoprávnené vniknutie do obydla právne posúdiť podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, ako k tomu došlo aj v prejednávanej veci.

Súdy nižšieho stupňa ustálili, že obvinený nezisteným spôsobom prekonal zatvorené vchodové dvere do bytu (výkladom opakom, keďže okresný súd v skutkovej vete, s ktorou sa krajský súd bez výhrad stotožnil, ustálil, že obvinený otvoril vchodové dvere bytu) a aj keď výslovne špeciálne nedôvodili, prečo dospeli k záveru, že dvere boli zatvorené, aj keď obvinený tvrdil, že boli pootvorené, žiada sa uviesť, že poškodená W. N., matka dovolateľa, tvrdila, ako to plynie z dôvodov rozhodnutia okresného súdu, že keď sa zobudila, obvineného našla spať na balkóne, pričom jej bolo povedané, že nikto z rodiny ho do bytu nepustil, z čoho jednoznačne plynie, že vchodové dvere do bytu boli zatvorené (inak by nebolo potrebné, aby niekto z rodiny obvineného do bytu púšťal). Vzhľadom na to, že je nepravdepodobné, aby v skorých ranných hodinách boli vchodové dvere do bytu pootvorené, nebol dôvod tvrdeniu poškodenej neveriť.

Pokiaľ teda hoci aj nezisteným spôsobom a bez použitia násilia obvinený prekonal prekážku, ktorej účelom je zabránenie vniknutiu do obydla, teda zatvorené vchodové dvere a neoprávnené tak vnikol do obydla iného, jeho konanie bolo potrebné posúdiť, ako to už bolo vyššie uvedené, podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, pričom otázka použitia násilia s ohľadom na použitú právnu kvalifikáciu nemala žiaden význam a postavenie obvineného nijakým a už vôbec nie zásadným spôsobom neovplyvňovala [súdy nižšieho stupňa právnu kvalifikáciu podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, kde by otázka použitia násilia mala svoj význam, neaplikovali].

Aj záver či obvinený mal alebo nemal v spornom byte obydle, je založený na skutkových zisteniach, ktorých preskúmanie je z dovolacieho prieskumu s ohľadom na ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i), časť vety za bodkočiarkou, Trestného poriadku vylúčené. Súdy nižšieho stupňa ustálili (tak ako to plynie z takzvanej skutkovej vety rozsudku okresného súdu, s ktorou sa krajský súd bez výhrad stotožnil), že dotknutý byt patril výlučne poškodenej, matke dovolateľa, ktorá obvinenému vstup do bytu zakázala. Zo spomínanej takzvanej skutkovej vety nijakým spôsobom neplynú také skutkové okolnosti, ktoré by nasvedčovali záveru, že obvinený mal v spornom byte obydle.

Napriek tomu nad rámec uvedeného pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že obvinený sa mýli, pokiaľ sa domnieva, že zriadenie sídla jeho spoločností bez ďalšieho v byte matky, ako aj evidencia trvalého pobytu na uvedenej adrese, ho oprávňujú v dotknutom byte aj bývať.

Aj keď ustanovenie § 2 ods. 3 Obchodného zákonníka (zákona č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov) predpokladá v prípade zriadenia sídla obchodnej spoločnosti bez vlastníckeho, či užívacieho práva k nehnuteľnosti súhlas jej vlastníka, nijakým spôsobom nie je možné z tohto zákonného ustanovenia vyvodiť záver, že by súhlas vlastníka so zriadením sídla obchodnej spoločnosti v jeho nehnuteľnosti zároveň umožňoval osobe oprávnenej za dotknutú obchodnú spoločnosť konať, v predmetnej nehnuteľnosti bývať a užívať ju na iný účel, ako na nevyhnutné zabezpečenie činnosti obchodnej spoločnosti, a preto táto skutočnosť bez ďalšieho, nepredstavuje, podľa názoru najvyššieho súdu, dôkaz o tom, že osoba oprávnená konať za obchodnú spoločnosť má zároveň aj obydle v nehnuteľnosti, kde ma zriadené sídlo. Z ustáleného skutku, vykonaného dokazovania a napokon to netvrdí ani samotný obvinený, nijakým spôsobom neplynie, že by sa obvinený dožadovoval vstupu do sporného bytu kvôli obstaraniu záležitostí týkajúcej sa fungovania jeho obchodných spoločností a je zároveň nepravdepodobné, aby obvinený obchodné záležitosti zariad'oval v podstate v noci, či skorých ranných hodinách.

Obdobne tak podľa § 3 ods. 3 zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a Registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, prihlásenie občana na trvalý pobyt nezakladá nijaké právo k budove uvedenej v odseku 2, ani k jej vlastníkovi a má evidenčný charakter.

Skutočnosť, že obvinený mal v čase skutku evidovaný trvalý pobyt na adrese svojej matky ho nijakým spôsobom neoprávňoval jej nehnuteľnosť užívať, bývať v nej a bez ďalšieho ani nepreukazuje, že ide o obydlie obvineného (má len evidenčný charakter bez vplyvu na vlastnícke a užívacie práva).

Podľa článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej tiež „Dohovor“) má každý právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Podľa článku 21 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (zákona č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov) obydlie je nedotknuteľné; nie je dovolené doň vstúpiť bez súhlasu toho, kto v ňom býva.

Pojem „obydlie“ v zmysle čl. 8 Dohovoru nie je obmedzený iba na priestory, ktoré sú zákonne obývané alebo ktoré sú zriadené v súlade so zákonom. „Obydlie“ je autonómny pojem, ktorý nezávisí od klasifikácie vnútroštátneho práva. To, či daný priestor je alebo nie je „obydlím“, na ktoré sa vzťahuje právo na ochranu podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru, závisí na skutkových okolnostiach, predovšetkým existencii dostatočnej a nepretržitej väzby k určitému miestu [primerane rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej tiež „ESLP“) vo veciach Buckley proti Spojenému kráľovstvu, Gillow proti Spojenému kráľovstvu, Wiggins proti Spojenému kráľovstvu, Prokopovich proti Rusku]. Preto skutočnosť, či majetok môže byť klasifikovaný ako „obydlie“, je skutkovou otázkou a nezávisí od zákonnosti obývania podľa vnútroštátneho práva (primerane rozsudok ESLP vo veci McCann proti Spojenému kráľovstvu, Brežec proti Chorvátsku).

Domov je väčšinou miesto, fyzicky vymedzené územie, kde sa rozvíja súkromný a rodinný život (primerane rozhodnutie ESLP vo veci Giacomelli proti Taliansku).

V rozhodnutí vo veci Prokopovich proti Rusku dospel ESLP k záveru, že sťažovateľka mala dostatočné a trvajúce väzby k bytu svojho partnera, aby mohol byť považovaný za jej domov v zmysle článku 8 Dohovoru, keďže v dotknutom byte žila desať rokov so svojím partnerom, ktorý bol nájomcom, pričom predložila účtenky a ďalšie finančné dokumenty, ktoré preukazovali, že kupovali nábytok a vybavenie domácnosti spoločne a že spoločne hradili poplatky za bývanie a náklady na údržbu.

Podľa § 115 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov) domácnosť tvoria fyzické osoby, ktoré spolu trvale žijú a spoločne uhradzujú náklady na svoje potreby.

V niektorých prípadoch ESLP považuje za dôležité, že sťažovatelia nemajú iný domov (primerane napríklad Gillow proti Spojenému kráľovstvu).

Z predloženého spisu, a to najmä výpovedí obvineného učiných 4. a 5. mája 2018 plyní, že obvinený v spornom byte nebýval už asi 3 a pol roka (pred skutkom), mal prenajatý dom v S., potom býval na N. ulici B. - Z., k matke chodieval iba občas a prespal u nej párkrát, býval aj v W. L. v Z. a taktiež u tatka v O., na B. ulici.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že obvinený v spornom byte už 3 a pol roka pred skutkom nebýval, teda trvale v ňom nežil, neuhrádzal spoločne s jeho obyvateľmi náklady na bývanie a živobytie a svoje bývanie si zabezpečoval v iných nehnuteľnostiach. A aj keď za určitých okolností nehnuteľnosť rodičov za predpokladu, že deti od narodenia žijú v spoločnej domácnosti so svojimi rodičmi, spoločne uhrádzajú náklady na bývanie a živobytie, po nadobudnutí dospelosti a schopnosti samé sa živiť, je možné považovať za ich obydlie, toto nie je prípad obvineného, ktorý domácnosť svojej matky opustil pred viac ako 3 rokmi, nepodieľal sa na úhrade spoločných nákladov na bývanie a iných spoločných potrieb, pričom od matky obvineného nie je možné, podľa názoru najvyššieho súdu, spravodlivo požadovať, aby poskytovala obydlie takmer 35-ročnej dospeléj osobe, ktorá je schopná sama sa živiť, a ktorá navyše

bola opakovane súdne trestaná, užívajúca (podľa vlastného vyjadrenia) pervitín, opakovane narúšajúca pokojné občianske spolunažívanie.

Preto aj podľa názoru najvyššieho súdu, sporný byt patriaci výlučne matke obvineného, nebolo možné považovať za obydlie dovolateľa, čo znamená, že obvinený nebol oprávnený bez súhlasu matky do jej bytu vstupovať, prípadne ak už do spomínaného bytu vstúpil, bol povinný ho na jej výzvu opustiť.

Vo vzťahu ku skutku II. je potrebné dovolateľovi prisvedčiť, že pokiaľ mu jeho matka umožnila vstup do svojho bytu, a to aj pod tlakom hanby, či snahy predísť ďalšiemu rušeniu nočného klľudu, nešlo z jeho strany o porušenie domovej slobody (ak matka chcela zabrániť tomu, aby obvinený rušil nočný klľud a spôsobil jej hanbu a zároveň mu neumožniť vstup do bytu, mala zavolať políciu a prostredníctvom nej tento problém riešiť), faktom ale je, že z ustáleného skutku uvedeného pod bodom II. rozsudku okresného súdu, s ktorým sa krajský súd bez výhrad stotožnil, plyní, že následne po vstupe obvineného do bytu jeho matky, potom čo sa matke vyhrážal zabitím, bol viackrát vyzvaný, aby byt opustil, čo nerešpektoval, čím nepochybne všetky znaky zločinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona naplnil.

Vyššie uvedeným námietkami preto obvinený dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku zjavne nenaplnil.

Podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednáváný trestný čin nepripúšťa.

Dovolateľ naplnenie vyššie uvedeného dovolacieho dôvodu síce nenamietal, avšak vzhľadom na to, že v podstate vyjadril nespokojnosť s uloženým trestom argumentujúc, že súdy nižšieho stupňa konštatovali spáchanie trestnej činnosti z jeho strany v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia, čo skutočnosti nezodpovedá, najvyšší súd skúmal, či jeho dovolanie svojím obsahom nesmeruje k dovolaciemu dôvodu plynúcemu z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, keďže podľa ustálenej súdnej praxe najvyššieho súdu (rozhodnutie publikované v Zbierke pod číslom 120/2012), viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku sa týka (vecného) vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Inak povedané, je úlohou obvineného (kvalifikovane zastúpeného obhajcom), aby v podanom dovolaní vecne špecifikoval konkrétne chyby rozhodnutia, prípadne konania, ktoré mu predchádzalo, je však už vecou dovolacieho súdu, aby takto vecne špecifikované konkrétne chyby podradil pod príslušné ustanovenie § 371 Trestného poriadku a posúdil jeho ne/naplnenie.

Citované ustanovenie [§ 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku] predstavuje osobitný dovolací dôvod vo vzťahu k ustanoveniu § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku pokrývajúceho vo všeobecnosti chyby spôsobené neprávym použitím hmotnoprávneho ustanovenia. Z tohto dôvodu má vo vzťahu k nemu charakter špeciálneho ustanovenia („lex specialis”).

Jeho použitie prichádza do úvahy „len“ v dvoch základných situáciách, a to v prípade, že trest bol uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, teda pod dolnú alebo nad hornú jej hranicu alebo v prípade, že bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednáváný trestný čin nepripúšťa, pričom jednotlivé druhy trestu sú vymenované v ustanovení § 32 Trestného zákona.

Obvinený bol v prejednávanej veci uznaný vinným z pokračovacieho zločinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b), ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie

§ 138 písm. a) Trestného zákona a § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, za ktoré je možné v súlade s ustanovením § 41 ods. 1 Trestného zákona uložiť úhrnný trest odňatia slobody v rozmedzí od troch do ôsmich rokov.

V predmetnej veci bol obvinenému uložený trest odňatia slobody vo výmere 4 roky a 8 mesiacov.

Za prejednávany trestný čin pritom Trestný zákon, ako to vyplýva z vyššie uvedeného, uloženie trestu odňatia slobody uložiť pripúšťa, pričom uvedený trest bol uložený v rámci zákonom stanovenej trestnej sadzby.

Obvinený preto vyššie uvedenými námietkami dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku zjavne nenaplnil.

Pokiaľ obvinený namietal, že súdy nižšieho stupňa konštatovali skutočnosti nezodpovedajúci fakt, že stíhanej trestnej činnosti sa dopustil v skúšobnej dobe predchádzajúceho odsúdenia, k tomu je potrebné uviesť, že obvinenému bol ukladaný trest na samej dolnej hranici upravenej trestnej sadzby podľa § 38 ods. 4 Trestného zákona vzhľadom na prevahu priťažujúcich okolností u obvineného, preto omyl súdov nižšieho stupňa vo vyššie uvedenej skutočnosti nemal žiaden vplyv na práva a postavenie obvineného a na jemu uložený trest.

Dovolanie nemožno považovať za dôvodné, ak by ním namietané a dovolacím súdom zistené porušenie zákona nemohlo viesť ku zmene napadnutého rozhodnutia. Dovolanie by v takom prípade v konečnom dôsledku nemohlo byť úspešné a splniť ním sledovaný účel nápravy, ani ak by mu dovolací súd vyhovel, čím by stratilo procesnú povahu opravného prostriedku. Preto dovolací súd také dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku (rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 52/2013, bod III.).

Vzhľadom na to, že obvinený X. Z. skutočnosťami, ktoré uviedol vo svojom dovolaní, zjavne nenaplnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i), písm. h) Trestného poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí jeho dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Na základe vyššie uvedených dôvodov preto senát najvyššieho súdu jednomyselne rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.